

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 128/17
V Luxemburgu 30. novembra 2017

Návrhy generálneho advokáta vo veci C-426/16
Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen, VZW
a i./Vlaams Gewest

Podľa generálneho advokáta Wahla požiadavka, podľa ktorej sa rituálne zabíjanie bez omráčenia musí konať na schválenom bitúnku, neporušuje právo na slobodu náboženského vyznania

Právna úprava Únie zaisťuje rovnováhu medzi právom na slobodu náboženského vyznania a požiadavkami v oblasti ochrany ľudského zdravia, dobrých podmienok pre zvieratá a bezpečnosti potravín

Moslimský sviatok obetovania sa slávi každý rok počas troch dní. Praktizujúci moslimovia považujú za svoju náboženskú povinnosť zabiť alebo nechať zabiť, najlepšie v prvý deň tejto slávnosti, zviera, ktorého mäso sa následne skonzumuje v rámci rodiny a rozdelí medzi chudobných, susedov a vzdialenejších rodinných príslušníkov. Od roku 1998 belgická právna úprava stanovovala, že zabíjanie predpísané náboženským obradom možno vykonať len v schválených alebo dočasných bitúnkoch. Teda, príslušný minister schvaľoval každý rok dočasné jatočné zariadenia, ktoré spolu so schválenými bitúnkami umožnili vykonávať rituálne zabíjanie počas moslimského sviatku obetovania, čím sa dopĺňala nedostatočná kapacita vznikajúca zvýšením dopytu počas tohto obdobia.

V roku 2014 minister Flámskeho regiónu zodpovedný za dobré podmienky zvierat oznámil, že už nebude vydávať schválenia pre dočasné jatočné zariadenia z dôvodu, že také schválenia odporujú európskym právnym predpisom, najmä ustanoveniam nariadenia Únie o ochrane zvierat počas usmrcovania¹. Od roku 2015 sa má akékoľvek zabíjanie zvierat bez omráčenia, a to aj to, ku ktorému dochádza v rámci moslimskej slávnosti obetovania, teda vykonávať výlučne vo schválených bitúnkoch. V tomto kontexte podali rôzne moslimské združenia a zastrešujúce organizácie mešít v roku 2016 žalobu proti Flámskemu regiónu. Napadli hlavne platnosť niektorých ustanovení predmetného nariadenia Únie², najmä vzhľadom na slobodu náboženského vyznania³.

Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (Holandskojazyčný súd prvého stupňa Brusel, Belgicko), ktorý vo veci koná, sa rozhodol položiť Súdnu dvoru prejudiciálnu otázku. Tento súd je toho názoru, že povinnosť vykonať rituálne zabíjanie bez omráčenia iba na schválených bitúnkoch by mohla zabrániť mnohým praktizujúcim moslimom dodržať ich náboženskú povinnosť. Tým by mohol byť neodôvodnene obmedzený výkon ich slobody náboženského vyznania. Vzniká teda otázka, či požiadavka, aby sa zabíjanie vykonávalo na bitúnku v zmysle právnej úpravy Únie⁴, čo je všeobecne platné pravidlo bez ohľadu na použitý spôsob zabíjania, je takej povahy, že by mohla obmedziť slobodu náboženského vyznania.⁵

¹ Nariadenie Rady č. 1099/2009 z 24. septembra 2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania (Ú. v. EÚ L 303, 2009, s. 1).

² Ide o článok 4 ods. 4 v spojení s článkom 2 písm. k) nariadenia č. 1099/2009.

³ Článok 10 Charty základných práv Európskej únie a článok 9 Európskeho dohovoru o ľudských právach.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 853/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu (Ú. v. EÚ L 139, 2004, s. 55; Mim. vyd. 03/045, s. 14).

⁵ Generálny advokát vysvetľuje, že to, o čo ide, nie je vôbec úplný zákaz zabíjania zvierat bez omráčenia, o ktorom sa v súčasnosti diskutuje v mnohých členských štátoch, ale práve materiálne podmienky týkajúce sa vybavenia a povinností súvisiacich s prevádzkou, za ktorých sa musí vykonať takéto zabíjanie podľa právnej úpravy Európskej únie. V tomto kontexte Dánske kráľovstvo, Slovinská republika a Švédске kráľovstvo dovoľujú zabíjanie zvierat len po omráčení. V Belgicku sa vo Flámskom a Valónskom regióne dospelo k dohode o zákaze zabíjania zvierat bez omráčenia od roku 2019.

V dnes prednesených návrhoch **generálny advokát Nils Wahl dospel k záveru, že žiadna zo skutočností uvádzaných v rámci tejto veci nie je takej povahy, že by mohla ovplyvniť platnosť nariadenia Únie o ochrane zvierat.** Uvádza, že pravidlo podľa ktorého sa zabíjanie môže v zásade vykonávať len na schválených bitúnkoch, je úplne neutrálnym pravidlom, ktoré sa uplatňuje nezávisle od okolností a zvoleného spôsobu zabíjania. Podľa neho problematika predložená Súdnemu dvoru súvisí skôr s prechodnou nedostatočnou kapacitou bitúnkov v určitých zemepisných oblastiach v čase moslimského sviatku obetovania – a v konečnom dôsledku s nákladmi, ktoré treba vynaložiť na dodržanie náboženského predpisu – než s požiadavkami vyplývajúcimi z právnej úpravy Únie. Právna úprava Únie zakotvuje rovnováhu medzi právom na slobodu náboženského vyznania na jednej strane a požiadavkami vyplývajúcimi najmä z ochrany ľudského zdravia, dobrých podmienok zvierat a bezpečnosti potravín na druhej strane.

Generálny advokát zdôrazňuje takisto, že neprináleží Súdnemu dvoru, aby sa vyjadroval k otázke, či moslimské náboženstvo naozaj zakazuje použitie omráčenia zvierat. Takisto nie je úlohou Súdneho dvora rozhodovať o tom, či sú určité názory alebo určité náboženské predpisy ortodoxné alebo heterodoxné. V dôsledku toho zabíjanie bez omráčenia pri príležitosti moslimského sviatku obetovania predstavuje náboženský predpis, na ktorý sa vzťahuje ochrana slobody náboženského vyznania, a to bez ohľadu na prípadnú existenciu rôznych prúdov v rámci islamu alebo alternatívnych riešení v prípade, ak ho nemožno uskutočniť.

Okrem toho uvádza, že moslimské združenia a zastrešujúce organizácie mešít netvrdia, že povinnosť uskutočňovať rituálne zabíjanie zvierat na bitúнку je sama osebe nezlučiteľná s ich náboženským presvedčením. Okrem toho neuvádzajú, z akých principiálnych dôvodov – teda nezávisle od údajných problémov súvisiacich s kapacitou bitúnkov, ktoré existujú v súčasnosti, a najmä od nákladov, ktoré treba vynaložiť na vytvorenie nových zariadení alebo na premenu existujúcich zariadení v súlade s ustanoveniami nariadení – podmienka, podľa ktorej sa musí zabíjanie zvierat uskutočňovať na schválených bitúnkoch, je problematická z pohľadu rešpektovania slobody náboženského vyznania. Povinnosť zabezpečiť, aby všetky jatočné zariadenia boli schválené, a teda rešpektovali podmienky stanovené v európskej právnej úprave⁶, je úplne neutrálna a týka sa všetkých subjektov, ktoré zabezpečujú zabíjanie zvierat. Právne predpisy, ktoré sa uplatňujú neutrálne, bez akejkoľvek súvislosti s náboženským presvedčením, v zásade nemožno považovať za obmedzenie výkonu slobody náboženského vyznania.

Podľa generálneho advokáta nedostatočná kapacita a náklady na prípadné vytvorenie nových schválených bitúnkov nesúvisia s uplatňovaním ustanovení nariadenia o ochrane zvierat. Prípadná prechodná nedostatočná kapacita bitúnkov takisto nesúvisí priamo ani nepriamo s povinnosťou používať schválené bitúanky. Tieto ťažkosti skôr poukazujú na otázku, kto má znášať náklady na vytvorenie takých zariadení na uspokojenie maximálneho dopytu po zabíjaní zvierat na náboženské účely počas moslimského sviatku obetovania. Konštatuje preto, že neexistuje žiadny presvedčivý dôvod domnievať sa, že by právna úprava Únie, ktorá je úplne neutrálna a má všeobecnú pôsobnosť, predstavovala obmedzenie slobody náboženského vyznania.

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie vecí, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradu. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

⁶ Nariadenie č. 853/2004.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z prednesenia návrhov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106